autem illum quadam nocte visionem sibi videre, per quam obstupefactus à suo cecidit stramine, seque in modum crucis prostrauit, clamans ac vociferans, clamando Kyrieeleison sæpe iterauit. Eo clamore sui parentes expergefacti, cœperunt interrogare quid euenisset illi, quod plus solito impatiens esset. At ille visionem bene recolens, cuncta quæ viderat eis per ordinem retulit, ita dicens: Visum est mihi per quendam locorum ire debere, quem cœnosa palus circuncinxit vndique, & nullatenus patuit via transeundi, per quam inde abire potui. Hic dum admodum anxiarer mentis expers, obuiauit mihi sacerdos venerabilis adspectu, sacerdotalique venerabiliter indutus habitu, quasi processurus esset ad Missarum solennia, præparatoque ponte supra paludem me transduxit incolumem, & ait: Estne tibi cura sanari? Scito me Vuerenfridum appellari, & per me mereris à lepra curari. Cum autem celebrabitur solennitas Archangeli Michaelis, tu ad Elst peruenire debebis, ibique dum diuina à pontifice Missarum celebrantur solennia, tu mundaberis à labe mortifera. His auditis, parentes sui solito lætiores effecti sunt, & eum sicut ipse voluerat ad Elste perduxerunt. Nec diu visio promissionem distulit. Nam vt pontifex qui tunc temporis illic præfuit, sub eodē die, quem prædixerat, Missarum libamina Domino libauerat, ita euanuit ab illo pestis torrida, vt in eo veneniferi coloris non comparuerit macula. Ipse vero non solum se à lepra mundatum esse persensit, sed etiam amissam oculorum lucem percipere meruit. Huius stupendi miraculi declaratio, non vnius vel duorum affirmatur testimonio, verumetiam totius populi, qui tunc ad ecclesiam confluxerat, manifestissima declaratio verum esse demonstrat. Hæc & multa alia miracula, quæ perlongum est cuncta narrare per singula, Dominus noster Iesus Christus dignatus est ibidem ostendere, quatenus per hæc miraculorum beneficia, quantæ dignitatis seruus suus apud se haberetur, nobis omnibus aperte monstraretur. Qua de re summopere credendum est, quod possit suis meritis vulnera peccatorum sanare, qui totidem modis corporum languores dignatus est subueniendo medicare: Præstante Domino nostro Iesu Christo, cui est honor & gloria per immortalia secula seculorum, Amen.

Apparet S. Vuerenfridus vni leproso in somnis & iubet eum suum visitare sepulcrum.

Curatur idē à sua lepra & cæcitate.

Multa quotidie ad eiq; sepulcrum fiunt miracula.

An.850. *VITA ET INSTITVTIO SANCTÆ MATRIS NOSTRÆ ATHANASIÆ, EIVSQVE MIRACVLA, A QVODAM VIRO PIO NARRATA, QVI PARTIM ea vidit partim à mulieribus ipsius matris familiaribus audiuit. Ex Simeone Metaphraste.*

14.Avg.

APostoli Pauli præceptum est, vt Sanctorum memoriis communicemus. Eorum vero vitam atque institutionem conscribere, & ea legentibus communem vtilitatem proponere, illud certe laudabile est ac salutare. Beatæ igitur fœminæ Athanasiæ vitam conscribere conabimur, pauca quædam eorum, quæ ad illam pertinent, oratione percurrentes: ne temporis diuturnitate res ipsæ obliuioni traditæ, plurimis hominibus damnum afferant. I.

S. Athanasiæ parētes & patria.

Hæc fœmina laude digna, & immortalitatis nomine prædita, quæ vitam ipsam bene transegit. Deique vniuersorum Domini optimam ancillam se præbuit patre Niceta, matre vero Irene, orta est, parentibus sane genere præstantibus, & Deum valde timentibus, qui domum in insula Aegina possidebant: è quibus genita, & ad vitam humanam promota, vtilissimum quoddam sanctissimi Spiritus vas extitit. Illa cum esset annos septem nata, breui tempore Psalterium edidicit, & diuinis litteris prompto animo operam nauabat. II.

Septennis Psalterium edisceit.

Visio eius.

Cvm igitur quodam die sederet, & sola telam texeret, vidit stellam quandam valde splendidam ad suum vsque pectus descendere, seque ab illa multum illustrari, ac stellam ipsam postea ex oculis suis euanescere. Ex ea igitur re cū eius anima multo lumine illustrata esset, omnino vitæ huius vanitatem odisse cœpit. Cumque sibi proposuisset ad monasticam institutionem se conferre, eius parentes inuitam & nimium recusantem, multam ei violentiam adhibentes, cum viro collocarunt: quo cum sexdecim solos dies habitauit, ac repente vidua remansit. Cum enim Mauisij barbari homines in illas regiones irrupissent, atque Athanasiæ vir ad prælium egressus esset, iudiciis illis, quæ Deus nouit, factum est vt gladio interficeretur.

Inuita nubit.

Maritus eius cæditur.

Cvm igitur multum temporis prætetiisset, & Athanasia secum ipsa certaret, & ad monasticam vitam mentem dirigeret, regale quoddam edictum repente prolatum est, vt mulieres, quæ nuptæ non erant, seu viduæ, iis viris, qui essent ex natione, collocarentur. Ex eo igitur factum est, vt Athanasia non antea monasticam vitam aggredi posset, quam eius parentes eam ad alterum virum ducendum impulerint. Quæ res quanuis facta sit, illa tamen, vt consueuerat, propriam salutem curabat, psalmorum cantibus & diuinis lectionibus diligenter vacans, neque vllarum bonarum rerum aut studiorum mutationem accipiens: sed mansuetudine ornata, cordis humilitate sanctissime fulgebat, ita vt ab hominibus, qui bonos ipsius mores audiuissent, laudatissima illa fœmina dilecta valde fuerit. Eleemosynæ vero tantopere studebat, vt quæ domi habebat, quanuis plurima illa essent, ad copiosam tamen manus ipsius distributionem minime sufficerent. Omnes enim Monachos, qui vndique peregre veniebant, benigne accipiens, viduis pupillis & omnibus indigentibus abunde suppeditabat, quæ vitæ sunt necessaria. III.

Cogitur ad alteras transire nuptias.

Facit multas eleemosynas.

Cvm vero aliquando fames esset, omnesque inopia permerentur, illa non solum iis, qui eiusdem fidei homines erant, nutrimenta copiose largiebatur: sed alienis etiam, qui Atthingani appellabantur, fame tunc oppressis, & ad eam accedentibus, miseri cordia commota, victum impertiebat. Illud enim Domini præceptum obseruabat: Estote misericordes, vt pater vester cælestis: qui facit solem suum oriri super malos & bonos, & pluit super iustos & iniustos. Neque solum nutrimenta illis tribuebat, verum etiam vestibus eos fouebat, & aliis donis consolabatur. Dominicis vero & festis diebus vicinas omnes amanter ad se congregans, diuina scripta illis legebat, eorum mentem aperiens, & ad Domini timorem ac desiderium diuino quodam modo illas erigens. IV.

Luc.6.

Matth.5.

Eius eleemosynæ spirituales.

Cvm igitur in his, quæ Dei sunt, ita proficeret, & virtutibus ipsis, vt campus multis floribus abundaret, coniugi suo persuasit post aliquot annos conuictus, quem cum illo habuerat, vt admonitionibus suis cedens, mundo & his omnibus, quæ in eo sunt, renunciaret, & ad sacram monachorum institutionem se conferret. In qua cum sanctè versatus esset, & in ea excelluisset, postea dormiuit in Domino. Beata igitur illa fœmina, libertatis tempus nacta, se totam per omne tempus Deo ipsi dedicauit. Nam cum & alias mulieres valde religiosas inuenisset, quæ & idem propositum habebant, & spiritu ipso ardentes erant, illis concordi animo adhærens, quamprimum ex huius mundi confusione se remouit. Cumque omnia, quæ possidebat pauperibus distribuisset, vna cum moribus & mundi habitum mutauit cum illis ipsis honestis mulieribus, quas supra diximus. Itaque cum quodam in loco quietam vitam ducere cœpissent, cuiusdam viri sancti & virtute præditi adhortatione, qui & eas totondit, post tres aut quatuor annos Athanasia earum mulierum, quæ cum illa erant, principatum etiam inuita suscepit, prima quidem ab illis nominata, sed omnium nouissimam, quod ad mentis sensum pertinet, seipsam existimans, vt illud Domini præceptum seruaret: Qui vult in vobis esse primus, sit omnium nouissimus & vltimus. V.

Maritus eius fit monachus.

Athanasia fit præfecta monachorum.

Matth.20.

Multa eius humilitas.

Sed quænam oratio, aut quæ lingua humilitatis & summissionis, qua fœmina illa excellebat, celsitatem explicare posset? Neque enim vnquam passa est, ab aliqua earum mulierum, quæ cum ipsa erant, ministerium sibi præberi, vel

vel aquam in manus dari per totum vitæ suæ tempus: quemadmodũ quæ cum ea vixerant, post sanctum eius obitum, omnes illius regionis homines de ea re certiores fecerunt. Illa enim se indignam putabat, quæ vna cum ipsis versaretur: tantum abest, vt sibi tanquam præsidenti, ab illis ministrari vellet. Cum etiam abstinentia multum valeret, paulum panis & aquæ post nonæ horæ tempus gustabat, caseo & pisce omnino abstinens: quæ in solo die festo Paschæ, Deo gratias agens, gustare solita erat. Sanctæ vero Quadragesimæ diebus post biduum sumens cibum, crudis tantum oleribus contenta erat, in illis sanctis diebus omnino potum non gustans. Cumque dormiret, non in latus, sed in vnum quendam lapidem, ad id ipsum accommodatum, sese inclinans, parum somni capiebat. Neque solum in sancta & magna Quadragesima, sed etiam in sanctorum Apostolorum, & sacratissimi Dei natalis Christi Saluatoris nostri temporibus, eandem exercitationis & vitę regulam seruabat. Eius vero stratum, ex magnis lapidibus in solo ipso compositum, parua quadam & aspera veste desuper tegebatur: quo loco in ipso quietis tempore cubans, lachrymis per singulas noctes, vt Propheta dixit, stratum suum rigabat. Cum enim diuinus amor intus abunde ipsam accenderet atque inflammaret, lachrymæ ipsæ tum in psalmis canendis, tum in precibus ad Deum mittendis ita copiose profundebantur, vt fontem potius vidisses aquis destitutum, quam sanctos & assidue Christum spectantes eius oculos, lachrymarum expertes esse.

Magna abstinentia.

Lectus eius. *Psal. 6.*

Copia lachrymarum.

VIII. INDVMENTVM illi erat interius quidem asperum, ipsius carnem asperitate affligens, exterius vero tegumentum pannis constabat ex ouium lana contextis. At interior illa vestis ignota erat: exterior autem corpus contegens, ab hominibus celebatur. Ad hæc vigilabat se colligens, & Dauidis psalmos meditans, singulisque sessionibus orationem animo valde sobrio atque attento ad Deum fundens. Die autem modò secum modò cum aliis, quæ cum illa erant, psalmorum versus recitans, dabat operam, ne vllo tempore aut hora, eius os aut mens à Dei gloria celebranda vacaret, vt sacrorum carminum author Dauid cecinit: Benedicã Dominum in omni tempore, semper laus eius in ore meo.

Vestes. Vigiliæ. Preces. *Psal. 33.*

IIX. Ex quo autem die monasticam vitam fœmina illa ingressa est, ad illud vsque tempus, quo ad Deum migrauit, nullos omnino fructus degustauit. Cumque multas ærumnas pateretur, & sororibus præesset, earumque curam haberet, ob animi summissionem, qua excellebat, nulli vnquam increpationem adhibuit, neque contumeliosum aliquid ex eius ore honestissimo, ne aduersus minimum quidem aliquem, aut magnum, seruum, aut liberum hominem profectum est: præsertim cum sæpius auditet, diabolica tentatione illa omnia se facere. Omnes igitur mansueto animo, & recto corde perferebat, ad futuram illam mercedem semper animum attentum habens. Cum vero quatuor anni præteriissent, iis, quæ cũ illa erant, persuasit, vt è loco in quo manebãt, exurgerent, & ad priuatũ & omnino remotũ montẽ secederent, in quo possent solitariã vitam degentes, Deo ipsi operã dare, & ab omni humana consuetudine separari.

Manuetudo & patientia.

IX. CVM igitur quæcunque ad proprios vsus possidebant, ea omnia pauperibus distribuissent, ardenti animo ad id, quod sibi proposuerant, se præparabant. Adierunt igitur virum quendam virtute præditum, & Dei amantissimum, Matthiam nomine, presbyterij honore decoratum, & eorum, qui se in vita monastica exercebant, outili præsidentem. Ille cum vitæ honestæ esset studiosus, & earum mentis ardentem affectum vidisset, beatæ Athanasiæ dixit: Tuum quidem & earum, quæ tecum sunt, bonum est & valde laudabile propositum: sed quoniam vos video ita exercitatione affectas, vt infirmissimæ sitis, moneo ne durissimis vitę legibus vosipsas tradatis. Itaque si meum consilium suscipitis, vos in quendam locum perducam, in quo poteritis ita, vt decet, versantes, bene vobisipsis consulere. Habebitis etiam me infirmitati vestræ opitulantem, vobisque toto animo & omnibus viribus ea, quibus indigetis, ministrantem. Hæc cum dixisset, sanctæ mulieri, & iis, quæ cum illa erant, persuasit, vt eum promptissimo animo sequerentur. Cum vero prope locum accessissent, eum beata illa mulier contemplata, valde hilaris cœpit dicere: Hunc ego locum iampridem mentis lumine contemplabar, &, vt opinor, hic in posterum viuemus, vitæque finem excipiemus.

Quærit cũ suis moniali bus locum solitarium, vt liberius Deo vacet.

X. ERAT in loco illo sanctum protomartyris Stephani templum, tum gloria, tum vetustate clarissimum. Beatus igitur ille Matthias, nutu eius Episcopi, qui regioni præsidebat, illic mulieres illas collocauit, omnemque curam eis adhibuit. Insuper virtutis exercitationi valde studebat, continentiæ, inquam, & vigiliis multis, cum per totam noctem & psalteriam recitaret, & preces quamplurimas ad Deum funderet, dormiensque non supra latus, sed sedens, somnum, quantum satis esset, caperet. Tanta etiam erat illius viri compunctio, tum in psalmis canendis, tum in offerendo diuino & incruento sacrificio, vt qui eum videbant, multam ex ea re vtilitatem perciperent. Veste autem aspera contentus erat: quam cum vnicam ferret, carnem ipsam horribiliter domabat. Cum vero Iohannis Apostoli, qui recubuit super pectus Domini, esset valde studiosus, & eius die festo ac memoria instante, incruenti sacrificij ministerium celebraturus esset, maxima compunctione affectus, vni ex iis, qui præsentes erant: Num, inquit, aliquis est dignus hodierno die, qui Ephesum proficiscatur, & sanctum Apostolum Iohannem contempletur? Cumque hæc dixisset, fontes lachrymarum ex oculis emittens, gemitum è corde proferebat. Res igitur oblata est, eius fide & in discipulum Domini charitate digna. Nam ab initio sacræ illius mysteriorum celebrationis, quoad res diuina completa est, sanctissimum Apostolum Iohannem in ara illa sancta secum vna stantem videbat: neque solus ipse eum cernebat, sed duo etiam alij, qui vna præsentes erant, cum incruentum sacrificium celebrabatur. Ad tertium igitur vsque diem permansit ita compunctione illa se oblectans, vt humani cibi particeps fieri non posset.

Matthias egregius monachus, locũ eis aptẽ prouidit:

Dies festus S. Iohannis Euãgelistæ:

S. Iohannes adest sacrificãti Matthiæ.

XI. AD hunc beatum Matthiam accessit homo quidam, totius corporis compages remissas & dissolutas habens: cuius misericordia commotus vir ille, chlamyde, qua indutus erat, seipsum exuit, & in eius humeros eam imposuit. Quo facto, eius compages cum stridorem magnum emisissent, statim homo ille sanus factus est. Cuidam vero alij faciem habenti, diabolo authore, peuersam, honoratæ manus suæ signaculo curationem attulit. Quinetiam vetulæ mulieri, impuro spiritu detentæ, & ad beatum illum virum Matthiam accedenti, illius precantis perseuerantia factum est, vt Deus ipse paucis diebus sanitatem conferret. Alia quædam mulier, habitu monastico induta, impuro spiritu vexabatur, & ad monasterium accessit. Cum igitur ille ingressus, eam solam vidisset in ecclesia prauo spiritu laborantem, misericordia commotus, in cælum manus erexit: cumque, quantum satis esset, orauisset, & ad eam conuersus esset, ter Crucis signaculum ipsi adhibuit. Quo pacto, prauus ille dæmon aufugit, & fœmina illa sana deinceps permansit. Hæc nos perstrinximus, vt vitæ, quem vir ille tenebat, præstantiam declararemus, & signorum gratiam à Deo illi concessam, omnibus manifestam faceremus.

Sanat paralyticum.

Item diuersos homines malo spiritu vexatos.

XII. SED nescio quomodo factum sit, vt cum sanctus ille homo, & Deo ipsi dicatus, nauem conscendisset, & ad regiam ac magnam vrbem nauigaret, indicijs illis, quæ solus Deus nouit, acciderit, vt vna cum sociis nauigationis fluctibus marinis suffocaretur. Quamobrem & illius sancti corporis expertes facti sumus, neque sacras illas & beatas reliquias repositas habemus, quæ nos maxime iuuare possent. Omnino enim Sanctus quemadmodum, cum in corpore erat, curationes abunde conferebat, multo magis, postquam excessit, his, qui eius reliquias attigissent, easdem afferre posset. Huius ministerio alius quidam presbyter successit, eunuchus natura, qui vocabatur Ignatius. Ille cum iisdem motibus, quibus & is, quem supra diximus, excelleret, sancte admodum & Domino Deo gratus migrauit: cuius sepulcrum fulgoribus quibusdam dæmonum turmas prosternit, & curationes affert. Sed ad narrationis ordinem reuertamur, sanctæ matris nostræ Athanasiæ facta perstringentes.

Ecce quid antiquitas senserit de reliquiis.

Multa fiunt miracula ad tumulum S. Ignatij monachi.

Hæc igitur beata fœmina cum multam [illegible] ius, humilitatem, magnamque & singularem mansuetudinẽ in se

haberet,

Visio S. Athanasiæ.

haberet, sæpè Deum precans, atque in cælum intuens, stupore atq; excessu quodam implebatur: nubem autem lucidam, Solis radios emittentem videbat, & in eius medio virum speciosum, formaq; ita effulgentem, vt eius species singularis existeret. Cumq; hoc sæpè vidisset, & eius viri adspectum obstupesceret, secum ipsa dicebat: Ecquisnam virum hunc tam multo decore atq; ornatu repleuit? Et quænam virtus ita splendidum ac speciosum effecit? Cum hæc cogitaret ac diceret, sibi visa est vocem hanc audire: Virum hunc, cuius speciem tu admiraris, humilitas & mansuetudo ita splendidum reddiderunt: quæ cum & ipsa mirum in modum imiteris, te quoq; illustrem futurã manifesto scias. Quotidiè igitur hæc contemplans, ita duabus virtutibus se ornauit, vt in illa iræ aut superbiæ ne vestigium quidem vllum appareret. Quæ vero ad earum virtutum celsitatem ascenderat, quæq; cælestem visionem puro cordis lumine inspexerat, mirum non est, si admirabilibus signis Deus eam ornauit.

Mansuetudinis & humilitatis est studiosissima.

ETENIM cum quodam die ipsa sederet, & Deo operam daret, ad eam venit homo quidam oculos multum dolens eamq; rogans, vt pro ipso Deum precaretur. Illa verò humilitatem suam ostendens, quasi eum consolaretur: Et mihi, inquit, huiusmodi morbus molestiam attulit, feras igitur, & Dominus te curare poterit. Ille verò cum nequaquã discederet, sed curationis se comporem fieri cum fide multa postularet, beata illa mulier manum suam super ipsius oculos imponens: Ille, inquit, Christus, qui cæcum natum curauit, det tibi, frater, perfectam istius morbi curationem. Hæc cum ille audisset, & firma fide accepisset, statim illo ipso tempore optatam sanitatem assecutus est. XV.

Iohan. 9. Cæcum sanat.

POSTEA verò, quam Athanasia prope templum illud protomartyris Stephani supradictum, alia tria templa ædificauit, celeberrimæ Dominæ nostræ & Dei genitricis Mariæ, Iohannis præcursoris, & Nicolai illius diuini præconis, necessitate postulante, ad regiam Vrbem profecta fuit, ibiq; in monasterio sex vel septem annos morata est. Quod molestè ferens: Exul, inquit, facta sum è templo illius, quæ Deum peperit: quo derelicto, en hic moror. Cui igitur diuina quædam visio illi oblata esset, ausa est iis, quæ cum illa versabantur, dicere: Tempus iam instat, vt ad eum locum abeamus, vbi olim nos sedebamus. Vidi enim in mentis excessu templi Dominæ & sanctissimæ Mariæ, quæ Deum genuit, fores patefactas, nosque illuc introire iussas. Cumque hæc dixisset, ex vrbe illa regia migrauit, & Dei verè preciosum illud vas ad desideratum locum venit, qui vocatur Timia, nomine ipso ab honore deducto; decebat enim honestum locum illum eius præsentia honorari, & appellationem veram, ac factis ipsis comprobatam, habere, vt à quodã perspicacissimo viro ac patre multis annis antea præuisum fuerat. Hic quem dixi, Iohannitius fuit ille laudatus & insignis vir, cuius gloria per totum orbem terrarum celebratur. Hic, inquam, diuinus vir, cum per eum locum transiret, prophetico spiritu pronunciauit, decere locum illum honorari quorundam sanctorum corporum collocatione. Id quod postea factum fuit. XVI.

Ædificat tria templa

Iohannitius vir sanctissimus.

CVM igitur beata mulier eo peruenisset, & paucos quosdam dies illic vixisset, grauissimo quodam morbo correpta est, & duodecim diebus, antequam è vita discederet, de eare mysterio quodam edocta fuit. Vidit enim viros duos, albis vestibus indutos, ad se venientes, & paginam quandam ei tradentes, in qua hæc scripta erant: En libertas tua hæc est: sume hanc, & lætare. Beata verò mulier cum ad se redisset, & vnam è sororibus ad se vocasset, singulatim ei omnia narrauit. Totis igitur illis duodecim diebus mansit assiduè contemplationi dans operam, neque cibi, neque potus particeps fiebat, nihilque aliud, nisi hoc dicebat: Psallite, sorores meæ, psallite, & Deum assiduè laudate, vt propitius sit peccatis nostris. Cum igitur duodecimus dies venisset, sancta mulier alias, quæ cum illa erant, affata: Succurrite, inquit, quæso infirmitati meæ, & in ædem sacram ingressæ, versus, qui mihi dicendi essent, vos Deo reddite: non enim possum amplius psalterium complere, eum omnino vis mea deficiat. Illæ vero cum clamore & lachrymis respondentes: Ad quemnam, inquiunt, psalmum ipsa peruenisti, & vndenam, quod reliquum est, nos incipiemus? Illa sensim respondens: Nonagesimum, inquit, psalmum in ore habeo: sed infirmior facta vlterius progredi non possum. Illæ cum hæc audiuissent, ad ædem sacram ingressæ, reliquos psalmos compleuerunt. Cumque exiissent, in faciem ceciderunt, & vlulatum magnum emittentes, sibi preces à sancta muliere impartiri postularunt. Illa vero omnibus quidem pariter bene precata est: Marinam autem & Euphrasiam vlnis suis honoratis amplexa. En, inquit, sorores meæ dilectæ, ex hoc ipso die à nobis separamur: sed in futuro illo seculo rursus nos Deus coniunget: det autem vobis pacem, charitatem & concordiam, & impleat vos omnibus bonis suis. Hæc & alia cum dixisset, eius facies instar luminis effulsit, ita vt qui ad eam videndam eo venerant admiratione & stupore afficerentur. XVII.

Visio alia S. Athanasiæ

Moribũdæ facies instar luminis fulget.

QVONIAM vero dies festus aderat, quo sanctissimæ Dei genitricis Assumptio celebratur, omnes sic admonens: Videte, inquit, ne quid eorum, quæ ad diem festum pertinent, infectum prætermittatis: itaque & psalmorum ordinem, & ministerium in ipsos egentes pro viribus diligenter exequamini: deinde post diuinum rei sacræ ministerium humile hoc corpus meum terræ mandetis. Hæc cum præcepisset, & duas sorores, quas supra diximus, amplexata esset, in pace dormiuit ac requieuit: ita vt qui eam viderunt, communi somno requieuisse crederent. nam ore atque oculis clausis, minime illi opus fuit, qui hæc honeste componeret. At sorores, ad sanctas eius reliquias se abiicientes, & suam orbitatem deplorantes: Quoniam, inquiunt, nunc abiisti, mater nostra sancta, & immortalitatis cognomen habens? Quomodo nos ita orbas deseliquisti, è nostro conspectu euanescens? Vbinam posthac angelicam faciem tuam adspiciemus? Vbi vocem illam tuam audiemus, qua nostra corda exhilarentur, & ad bonorum operum studia excitentur? Extinctum est nostræ spei fomentum. Tu nunc dormis, & nos in segnitia velut mortuæ, iacemus. Nam amplius te nobiscum vna versantem habebimus: elegit enim te Dominus, & ad mansiones illas æternas vocauit. XIIII.

Dies festus Assumptionis beatæ virginis.

Migrat ad Dominum

CVM hæc & his similia lamentatæ fuissent, & consuetum officij canonem in ea compleuissent, post mysteriorum tempus, sacrum illud corpus in loculis repositum, in terra congruenter condiderunt. Quæ vero mulier in eius locum successit, prope sepulcrum permanens, neque nocte, neque die illinc discedebat, lachrymans, & beata illa fœmina se orbatam lugens. Cui Athanasia in somnis apparens: Esto, inquit, bono animo, & certo fore scito, vt, completis quadraginta diebus post meum obitum, recipiam quod à Deo ipso receptura sum. Hæc igitur cum in somnis vidisset, experrecta dubitabat, quidnam hoc visum, & sanctæ mulieris verbum significaret. Cumque quadragesimus dies venisset, quæque sorores monasterium habitabant, id oblitæ (vt sæpe vsu euenire solet) post duos dies illum quadragesimum diem futurum existimarent, eius diei vespere sororibus, quæ supradicta est, Athanasia beata illa fœmina se offerens: Cur, inquit, ita quadragesimos dies meos neglexisti, neque quæ ad pauperum distributionem, neque ea, quæ ad amicos benigne accipiendos pertinent, præparasti? Hoc viso illa perculsa, & ad se rediens, ac diligenter dies numerans, cognouit tempus illud vesperam esse quadragesimi diei, quo sacra psalmorum cantio celebrari deberet. XIX.

Quadragesimus dies defunctorũ iã olim obseruatus.

CVM igitur dies illuxisset, & diuinum officium celebrari cœpisset, duæ, quæ illius sacri & monastici chori principem locum tenebant, quarumque cordis oculos Deus aperuerat, vt horribile illud visum animaduerterent, duos quosdam viros contemplatæ sunt specie terribiles, habitu effulgentes, & beatam Athanasiam mediam habentes: quam cum duxissent, & ante sacram aram constituissent, purpuramque preciosis lapidibus ac margaritis ornatam protulissent, regali habitu eam induerunt, & corona, crucem & ante & retro habente, caput eius cinxerunt: cumque virgam gemmis ornatam in manus ei dedissent, eam ad diuinam aram perduxerunt. Hæc igitur visio cum quadragesimo die contigisset, loculus, in quo sanctæ mulieris reliquiæ infra terram iacebant, stridorem emittere cœpit: idque assiduè per totum anni tempus faciebat. XX.

Visio de gloria S. Athanasiæ.

CVM vero anniuersarius dies, quo sancta illa mulier obierat, iam venisset, ecce viri duo adstiterunt, & cum ipsis XXI.

misera quædam mulier, prauis spiritibus vexata: qui spiritus supra sanctæ illius mulieris reliquias debacchantes, redarguti sunt. Manibus igitur regumentum illud, quod supra sanctæ Athanasiæ reliquias impositum fuerat, amouentes, arcam è monumento extraxerunt. Quo facto, mulier illa spiritu malo agitata, curationis statim compos facta est. Sacri verò illi viri arcam illam inspicientes, eam viderunt vndique suauissimi odoris vnguento diffluentem. Cùm igitur diligenter eam patefecissent, Athanasiam inuenerunt ità decorè positam, vt recens mortua fuisse videretur: nam & eius oculi luminis speciem præ se ferebant, & labra, & totum illud beatum corpus sanum, integrum & intactum videbatur, teneris adhuc carnibus, & manibus in rectum protensis, neq; alia ex parte impeditis. Cùm illud igitur venerati essent, & lachrymas effudissent, arcam muniêrunt, & in omnium conspectu ponendam esse, sanctè iudicârunt. Dæmoniaca sanatur. Nota rem admirandã de eius sacro corpore

XXII. POSTEA verò quàm in aliam arcam translata fuit, in qua & nunc beata illa reposita est, monachæ ipsæ veste priore illam exuentes, alia quadam sericis filis contexta, & colore cæruleo eam induere cupiebant: sed minimè Athanasia sancta eis obtemperabat, manus ipsas tenens pectori adhærentes, & vestem illam renuens. Vna igitur è choro illo, quæ omnibus virtutibus effulgebat, & sancti Spiritus vas quoddam erat valdè preciosum, flexis genibus sic eam precata est: Quemadmodùm quo tempore nobiscum versabaris, obedientiam sine aliquo discrimine præstitisti: ità & nunc libenter nobis obedire velis, & humilem tunicam tibi oblatam te indui patiaris. Hæc illa cùm, perindè ac si viueret, audiuisset, manus statim relaxauit, & tunicam, quam diximus, accepit, ac deindè ad sanctam illam arcam se reclinauit. Viuũt Sancti, & norunt res nostras.

XXIII. OPERÆPRECIVM verò est pauca quædam, quæ posteà facta sunt, miracula commemorare, & ita orationi finem imponere. Cùm non multi dies præterijssent, puella quædam, annos ferè duodecim nata, impuro spiritu detenta, cadens & spumam emittens, ad sacræ mulieris sepulcrum adducta est: cumque illic quadraginta dies permansisset, diuina ope adiuta, sana redijt. Alius quidam puer, annos ferè octo natus, in manu ipsa dæmonem habebat. Hunc vt passerem quendam nigrum ad manum suam venientem, & illic sedentem videbat, à quo & manus ipsa commouebatur. Quarè miserabiliter afflictus puer ille, cùm totos septem dies apud diuinas sanctæ mulieris reliquias permansisset, sanctissimi Spiritus ope curatus est. Puella quædam ad eius sepulcrum à dæmone liberatur.

XXIV. ALIVS quidam conditione seruus, fide verò liber, occulto dæmone vexatus, & insuper aqua intercute totum corpus, instàr vtris, tumefactum habens, ad monasterium illud venit, & sanitatis compos fieri supplex postulabat. Illi ergò beata Athanasia in somnis apparens: Expecta, inquit, frater, paululùm, & ego tibi, diuina ope adiuuante, curationem afferam, partem enim quandam mei corporis ad te mittam, qua morbo isto liberaberis. Audiuit hæc vir ille, & fuit bono animo: & post mensem vnum nocte quadam in mentis stuporem incidens, seipsum vidit vndiq; à templi tecto aqua defluente madefieri, & omnibus candelis extinctis, ad sanctas beatæ mulieris reliquias confugere: stridoreque magno ex arcula emisso, vocem ad se venientem audire sibi videbatur, quæ ità diceret: Aperi citò os tuum, aperi. Quod cùm ille fecisset, hilaris, quod missum fuit, excepit, simulq; sanitatem recuperauit. Cùm verò dies illuxisset, omnibus, quæ in monasterio erant, curationem suam clara voce prædicabat. Cumq; omnes concursu magno illuc venissent, & causam eius rei edisceré cupiuissent, tum ille donum, quod acceperat, è sinu protulit, vnguem videlicet magni digiti è sanctæ mulieris pede missum, ac paruo quodam panno inuolutum. Abijt igitur vir ille sanus, diuinam gratiam, & sanctæ mulieris gloriam celebrans. Dæmon à puero depellitur. Per visum hydropicus idemq; dæmoniacus sanatur.

XXV. ALIQVANDO cùm eius sancta memoria celebraretur, & multus populi concursus factus esset, mulier quædam, nomine Theodora, manum arefactam habens, curationem assequi supplex poscebat. Vna igitur è sororibus, cùm eam apprehendisset, & maxillæ sanctæ mulieris, quæ in arca erat, admouisset, sanam atque integram Dei ope illinc extulit. Alia verò quædam mulier cùm occulto spiritu vexaretur, & multos dies illic permansisset, re infecta aetristis domum suam reuersa est. Vidit autem sanctam fœminam talia sibi dicentem: Tu fraudem viro tuo fecisti, & animam tuam in grauem mortem iniecisti. Vade igitur, & erratum tuum proferas, & ego mali dæmonis vexatione te liberabo. Hæc cùm mulier audiuisset, & ea, quæ audiuerat, fecisset, diuina ope adiuta, sanata est. Alia quædam mulier infantem puerum mammam sugentem ferens, cui tum dexter oculus extinctus, tum manus & pes torpens, & motionis expers erat, ad sanctæ illius sanitatis datricem arcam eum adduxit. Post paucos verò dies illum sanum receptum, in propriam domum gaudens retulit. Manus arida restituitur. Dæmoniaca iubetur à S. Athanasia confiteri peccatum suum, & ità sanatur.

XXVI. ALIA quædam tam malè oculorum morbo laborans, vt ei tanquàm poma aliqua oculi penderent, ad eius arcam accessit, & capite supra sanctas reliquias imposito, sanitatem assequi precibus postulabat. Cùm igitur duobus aut tribus diebus permansisset, Dei ope adiuuante, sana facta est, eius oculis ad priorem statum restitutis. Puer verò duodecim ferè annos natus, cùm munus & pedes torpentes haberet, ad eius sepulcrum accessit. Cumque nondùm pauci dies præterijssent, diuina visione puer ille dignus factus, & proprijs pedibus inambulans, domum suam reuersus est. Quod miraculum per beatam mulierem editum omnes obstupescebant. Collum puellæ cuiusdam, quæ Maria vocabatur, & in monasterio habitabat, grauí morbo laborabat. Cui beata Athanasia in somnis apparens: Aspetam, inquit, tunicam meam accipias, & morbo admoueas. Id cùm illa è somno excitata fecisset, statim curationem ipsam admirabiliter assecuta est. Alia miracula.

XXVII. MARINA verò, cuius suprà mentio facta est, multo tempore graui morbo ex ventre laborauerat. Cùm igitur lauri folium sumpsisset ex ijs, quæ tunc super arcam illam posita erant, & supra morbi locum tribus diebus reliquisset, perfectam sanitatem accepit. Hæc, quantùm vobis religiosis monumentum esse possint, mediocriter à nobis dicta sunt. Singulatim enim omnia persequi, non solùm supra vires meas est, sed neq; ijs facile erit, qui & vita meliore sunt, quàm ego, & orationem vitæ parem habent. Ego verò cùm ingenio sim valdè tenui, & sublimioris orationis omninò expers, prouinciam hanc suscepi, non vana secutus figmenta, sed quæ tum ipse proprijs oculis vidi, tum à sanctis mulieribus, cùm hæc dicerent, audiui, è quibus fuit & felicissima mater nostra. Quæ omnes cùm per totam vitam rebus gestis excelluerint, & Athanasiæ beatæ mulieris facta cuncta benè nouerint, illis ego credidi. Earum autem vitam, & optimam maximæq; vtilitatis conciliatricem institutionem, alijs suo tempore scribendam prætermittamus. Item Marina sanatur à ventris sui doloribus. Fides huius historiæ.

XXIX. TV verò beata, & immortalitatis appellatione prædita, diuinorumque Angelorum contubernalis Athanasia, quæ propter Christum benè paupertatem exercuisti, & diuinis muneribus diues facta es: quæ assiduè lugens, consolationem istam tibi comparâsti: & mansuetudine oblectata, mansuetorum terram recepisti: & in fame & siti vitam ducens, perennes delicias inuenisti: misericordemq; animam habens, à Deo ipso misericordiam magnoperè consecuta es: tu, quæ corde puro splendorem sancti Spiritus excipiens, & in animo pacem habens, eiusdem sancti Spiritus diuersorum, &, vt summatim dicam, omnium bonorum thesaurus, ob idq; maximo lumine digna facta es, cum sanctorum turmis simul versans, & cum iustorum choreis hilaris vnà chorum ducens: sis nostri memor, qui factis tuis lætamur: cura sororum gregem, quem proprijs laboribus congregâsti: respice vitam nostram, multis huius mundi fluctuationibus agitatam: vt per tuas preces sanctè viuentes, & laqueis diaboli fortiores redditi, tecum vnà sempiternis bonis digni efficiamur, gratia & benignitate Domini nostri Iesu Christi: Cum quo patri simul cum sancto Spiritu sit gloria, honor & adoratio nunc & semper, & in sæcula sæculorum, Amen. Author inuocat S. Athanasiam.

AN. 57. *ORATIO, QVÆ TRACTAT A VENERANDO ORTV ET EDVCATIONE SANCTISSIMÆ NOSTRÆ DEIPARÆ, ET ORTV CHRISTI Dei nostri, & quæcunque contigerunt ad viuificum eius decessum. Et prætereà quomodò in apertum prolata sit pretiosa eius vestis: Et quemadmodum hæ magnæ opes fuere Christianis reconditæ: Authore Simeone Metaphraste, qui grauissimorum Patrum vtitur testimoniis.*

15. AVG. PORTEBAT re vera Virginem, sicut ipsa Dei ad homines venturi inuenta est dignum & Deo conueniens habitaculum, ità nunc illam ad encomij argumentum nobis propositum, dignam linguam esse consecutam, quæ res eius eleganter narraret, & conuenientem ei laudem afferret. Sed quoniam quo hoc est maius, eo difficiliùs explicari potest, pro viribus saltem alacri animo danda est opera, vt texamus eius laudationem. Scit enim ipsa quoque, filii cedens legibus, gratum habere id, quod fit pro viribus. Dicendum est ergò, & diligenter narrandum, & vndè orta sit, & quos parentes habuerit, deque educatione eius, & fine vitæ: quinetiam quæcunque illi contigerunt ex diuina prouidentia, & arcanis rationibus. Quòd si oratio alia quoque comprehendit, & necessariò persequitur, non est à ratione alienum, quod factum est: omnia enim ad eam referuntur, eiusque sunt gloria & encomia. Quorum narratio non erit nobis absque fidedignis testibus, nec sumetur ex personis quibuslibet: sed quam viri, quibus iure credendum est, & qui simul cum doctrina egregiam quoque vitam attulerunt, diligenter composuerunt: Gregorius, inquam, Nyssenus, Athanasius Alexandrinus, Dionysius Areopagita, & multi alij, qui nec sunt vulgaris, vt diximus, eruditionis, & sunt vita admirabiles: Et, quod maius est, quàm ipsum quoque diuinum refert Euangelium. I.

De quibus dicturus sit Author.

Quibus testibus vsurus.

Ex Gregorio Nisseno.

I. Reg. 1.

IAM enim dininus Gregorius in oratione, quæ de ortu Christi ab ipso est composita, hæc de ea tractat: Audi, dicens, arcanam quandam & occultam historiam, de ea hæc narrantem: Erat insignis in accurata vitæ, quæ est ex lege, institutione, & inter optimos apprimè notus, pater Virginis. Consenuerat autem sine liberis, quòd non erat eius coniunx apta ad procreandos filios. Erat verò ex lege quidam honor matribus, quem non adipiscebantur, quæ carebant filijs. Imitatur ergò ea quoque illa, quæ narratur de matre Samuelis. Et cùm fuisset intrà templa sanctorum, fit supplex Deo, rogans, ne excideret ab ea, quæ est ex lege, benedictione, cùm in legem nihil peccaret: fieret autem mater, & Deo consecraret id, quod pareret. Cùm nutu autem diuino confirmata esset ad gratiam, quam petierat, postquàm peperit puellam, eam quidem nominauit Mariam: vt vel ipsum nomen significaret, à Deo datam esse gratiam. Cùm verò iam creuisset puella, vt non ampliùs opùs haberet sugere mamillam, eam Deo tradidit, & promissum impleuit, & ad templum adduxit. Sacerdotes autem interim quidem, ad similitudinem Samuelis, inter sanctos educabant puellam. II.

Nascitur S. Maria. Offertur templo.

CVM verò creuisset, consilium ceperunt, quidnam sacro illi corpori facientes, in Deum non peccarent. Eam enim legi naturæ subiungere, & eam dare in seruitutem ei, qui illam duceret, videbatur absurdissimum. Existimatum est planè sacrilegium, si diuini donarij homo fieret dominus: quandoquidem à lege est constitutum, vt maritus esset dominus coniugis. Vt autem in templis versarentur mulieres cum sacerdotibus, & inter sanctos viderentur, neq; lege permittebatur, nec res erat honesta. Eis verò de his consultantibus, à Deo datur consilium, vt eam quidem det viro nomine desponsationis: Is autem talis esset, qui ad virginitatis aptus esset custodiam. Inuentus est itaque Ioseph, qualem quærebat ratio, ex eadem tribu, ex qua erat virgo: & ex consilio sacerdotum sibi despondet Virginem. Coniunctio autem processerat vsque ad desponsationem. Tunc virgini à Gabriele aperitur mysterium. Erant autem verba mysterij benedictio. Auete gratia plena, inquit, Dominus tecum. Contraria illi primæ voci, quæ facta est mulieri, nunc verba fiunt Virgini. Illa doloribus in partu condemnata fuit propter peccatum: In hac autem per lætitiam expellitur tristitia. In illa partum præcesserunt dolores: Hic verò lætitia est obstetrix partûs. Ne timeas, inquit. Quoniam enim omni mulieri metum affert partûs expectatio, metum expellit dulcis partûs promissio. In vtero concipies, & paries filium, & vocabis nomen eius Iesum. III.

Gen. 3.

Desponsatur S. Ioseph. Luc. 1.

Gen. 3.

QVID autem Maria? Audi puram vocem Virginis. Angelus partum annunciat, & illa adhæret virginitati, non corrumpi, iudicans esse præstantius, quàm apparitionem Angeli. Et neq; potest Angelo non credere, neq; discedit ab ijs, quæ statuerat. Est, inquit, mihi prohibita cum viro consuetudo. Quomodò erit mihi hoc, quoniam virum non cognosco? Hæc vox Mariæ, est demonstratio eorum, quæ arcanè & occultè narrantur. Si enim eam Ioseph acceperat in matrimonium, quemadmodùm ei visum est alienum, quod partum ei antè significaret, si ipsa omninò expectabat fieri mater lege naturæ? Quandoquidem carnem, quæ Deo fuerat consecrata, veluti quoddam sanctum donarium, intactum conseruari oportebat: propterea, Etsi sis Angelus, inquit, etsi de cælo venias, etiam si sit super hominem id, quod apparet, non potest tamen fieri, vt virum cognoscam. Quomodò ergò ero mater absq; viro? Nam Ioseph quidem noui sponsum, virum autem non cognosco. Quid ergò paranymphus Gabriel, qualem thalamum parat puro & impolluto matrimonio? Spiritus, inquit, sanctus superueniet in te, & virtus altissimi obumbrabit tibi. O beatam illam carnem, quæ propter insignem puritatem, animæ bonæ ad se attraxit. In alijs enim omnibus vix anima pura sancti Spiritûs aduentum acceperit: hic autem fit caro spiritûs receptaculum. Quinetiam virtus Domini obumbrabit tibi. Quid hæc per arcana significat oratio? Christus Dei virtus, & Dei sapientia, inquit Apostolus. Altissimi ergò Dei virtus, quæ est Christus, per aduentum sancti Spiritûs formatur in Virginitate. Quomodò enim vmbra corporum conformatur figuræ eorum, quæ præcedunt: ità etiam character & signa, quibus filij Dei cognoscitur diuinitas, apparebunt in eius, qui paritur, virtute, vt qui imago & figuraculum & adumbratio, & splendor primi exemplaris, per admirabiles ostendatur operationes. Et hæc quidem diuinus Gregorius. Alia autem & sacrum Euangelium, & alij viri pij, ac Dei amantes, quos nominauimus, & quorum nominatim non meminimus, verè docent. IV.

Studium virginitatis.

Satis hinc liquet S. Mariâ voluisse virginitatem.

Virtute & operatione Spiritûs sancti, cõcepit Maria Dei filium.

1. Cor. 1.

HÆC ergò postquàm Virgo audiuit, statim mente illustrata à spiritu, qui ei inhabitabat, lubenter accepit promissum: & Ecce ancilla Domini, ait Angelo, Fiat mihi secundùm verbum tuum: simul & ad Angeli vocem ea vtens, qua par est, cautione, & postquàm fide digna visa essent ea, quæ dicta fuerant, noluit ampliùs esse incredula: sed illo quidem euasit primæ matris deceptionem, hoc autem vitauit Zachariæ incredulitatem, quæ vltrà, quàm deceret, processit. V.

Fides & prudentia S. Mariæ.

Luc. 1.

Ibidem.

Inuisit Elisabetham.

ATQVE Angelus quidem ab ea recessit. Consecuta est autem paulopòst & Mariæ cum studio ad montana aduentus, & eius in domum Zachariæ ingressus. Magno enim studio contendit gratulari Elisabethæ, vt quę ab Angelo didicisset nouum eius conceptionem. Accedit ergò, & benignè salutat. Fit autem salutatio dulcis exultatio infantis, qui erat in vtero Elisabethæ. Iam enim ex ventre sciebat seruus Dominum, qui erat in vtero: & cùm sensisset eius in mundum aduentum, mirandum in modum lætabatur. Hoc enim apertè significabat illa exultatio. Non te autem lateat Elisabethæ reuerentia & submissio, cum prædictione admirabili. Virginis enim aduentum admi- VI.

ratur,